

Katedra za pravnu historiju i komparativno pravo

HISTORIJA PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE

obavezni predmet / I ciklus studija / DRUGI (II) semestar / 6 ECTS / 45 P + 15 V

Nositelji predmeta:

Prof. dr Enes Durmišević

Doc. dr Mehmed Bečić

Saradnik na predmetu:

Tahir Herenda MA iur., stručni saradnik

OSNOVNE INFORMACIJE O PREDMETU

CILJEVI PREDMETA

Pravna historija služi boljem razumijevanju konkretnog pravnog poretka i općenito prava. Svaki pravni poredak ima svoju historijsku genezu, a praktična primjena prava često podrazumijeva uzimanje u obzir historijskih konotacija i perspektiva. U tom smislu je historijsko tumačenje prava jedna od najprisutnijih metoda u pravnoj nauci i praksi.

Predmet Historija prava Bosne i Hercegovine, koji pripada užoj naučnoj oblasti pravna historija, predstavlja jednu od uvodnih pravnih disciplina u okviru akademskog studija prava. Osnovni cilj ovog predmeta je da studente upozna općenito sa historijskim temeljima prava, a posebno sa razvitkom pojedinih pravnih instituta i pravnih grana u Bosni i Hercegovini. Izučavanjem ovog predmeta kod studenata treba da se formiraju osnovna znanja o historijskoj genezi bosanskohercegovačkog privatnog i javnog prava, koja će studentima služiti kao predznanje i podloga za njihovo dalje izučavanje na višim godinama studija. U tom smislu je predmet Historija prava BiH komplementaran i prilagođen studijskom programu prve godine studija prava, u okviru koje studenti stiču neophodna znanja iz drugih teorijskih, socioloških i historijskih pravnih disciplina.

OKVIRNI SADRŽAJ PREDMETA

- Uvod u pravnu historiju i historijski metod izučavanja prava: teorijske osnove
- Javno i privatno pravo srednjovjekovne Bosne u pravnim i historijskim izvorima
- Pravni razvitak (javnog i privatnog prava) u Bosni za vrijeme osmanske uprave (klasični period)
- Pravni razvitak (javnog i privatnog prava) za vrijeme tanzimata – recepcija evropskog prava
- Transformacija prava i pravne kulture u Bosni i Hercegovni 1878-1918.

Katedra za pravnu historiju i komparativno pravo

- Pravni pluralizam Jugoslaviji između dva svjetska rata: analiza bh. pravnog područja
- Pravni sistem socijalističke Jugoslavije
- Pravni razvitak Bosne i Hercegovine kao samostalne države

ISHODI UČENJA

Nakon uspješno savladanog predmeta, student će moći:

a) znanje:

- prepoznati osnovne kategorije i pojmove jurističkih institucija Bosne i Hercegovine u historijskom razvoju i izvornim pravnim dokumentima;
- identificirati oblike i kontekste prijenosa (receptije) prava iz stranih pravnih kultura na bosanskohercegovačkom području;

b) vještine:

- koristiti se pravno-historijskim metodama i znanjima pri rješavanju konkretnih pravnih pitanja/tumačenju prava;
- opisati na koji način su strane pravne kulture utjecale na razvitak pravnih grana i instituta u Bosni i Hercegovini;
- definirati tradicijsku/historijsku osnovu moderne bosanskohercegovačke pravne kulture;

c) kompetencije:

- biti u stanju da pronalazi i tumači pravne izvore iz prošlosti;
- ispitati historijsku genezu pojedinih pravnih instituta i grana u BiH.

NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE

Nastavni proces realizira se u okviru predavanja, vježbi, konsultacija i dopunske konsultativne nastave.

- Predavanja: izvode se, u pravilu, ex cathedra, uz korištenje powerpoint prezentacija, interaktivnih mapa i projekcija izvornih tekstova. U IX i XIII sedmici nastave predviđena je projekcija multimedijalnih sadržaja (dokumentarnih filmova).
- Vježbe: izvode se kao interaktivna nastava i uključuju: kratke testove, analizu izvornih tekstova, rad u manjim grupama i prezentacije samostalnih istraživačkih projekata i eseja. U skladu sa mogućnostima i interesom studenata u okviru vježbi moguće je organizirati vježbe i posjete izvan fakultetskih prostorija.

Katedra za pravnu historiju i komparativno pravo

NAČIN VREDNOVANJA ZNANJA STUDENATA

Vrednovanje znanja vrši se kontinuiranim praćenjem i ocjenjivanjem rada studenata tokom semestra. Studenti tokom semestra mogu osvojiti 50 bodova i na završnim ispitu 50 bodova.

Elementi praćenja i provjeravanja	opterećenje u ECTS	udio (%) u ocjeni
Parcijalni ispit	2	30%
Samostalni istraživački rad	1	20%
Završna evaluacija znanja	3	50%
Ukupno	6	100%

Način oblikovanja konačne ocjene:

U oblikovanju konačne ocjene uzimaju se u obzir utvrđeni elementi praćenja i provjeravanja rada studenata: prvi parcijalni ispit, samostalni istraživački rad – esej i završni ispit.

- Parcijalni ispit je pismeni oblik provjeravanja znanja u kojem student mora pokazati da zna: definirati osnovne pojmove, kategorije i institute javnog i privatnog prava u Bosni za vrijeme srednjovjekovne (samostalne) Bosne i osmanske uprave. Ispit se sastoji iz kraćih pitanja („multiple choice“; dopuna tvrdnji; kraći odgovori itd.) i jednog zadatka analitičkog karaktera (analiza odlomka izvornog pravnog dokumenta – ustavnog akta).
- Samostalni istraživački rad predstavlja kraću naučnu obradu i analizu određenog pitanja (instituta, pravne grane, kodifikacije, zakona itd.) iz pravne historije BiH. Rad treba da rezultira vlastitim zaključcima o predmetu i problemu analize. Istraživački rad se prezentira usmeno pred predmetnim nastavnikom i ostalim studentima. Predmet bodovanja je pismeni rad i usmena prezentacija rezultata istraživanja.
- Završni ispit je pismeni oblik provjere znanja u okviru kojeg student treba da pokaže da zna osnovne kategorije vezane za razvitak pojedinih pravnih grana i instituta u BiH od druge polovine XIX stoljeća do modernog doba. Student također treba da usvoji osnovno znanje o utjecajima drugih pravnih kultura i tradicija na pravo BiH, te da zna historijsku genezu nastanka modernog pravnog sistema BiH. Ispit se sastoji iz kraćih pitanja („multiple choice“; dopuna tvrdnji; kraći odgovori itd.) i jednog zadatka analitičkog karaktera (analiza odlomka izvornog dokumenta pravno-političkog značaja i karaktera).

LITERATURA

Obavezna

- Mustafa Imamović, Uvod u historiju i izvore bosanskog prava, Pravni Fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2006.
- Dženana Čaušević, Pravno-politički razvitak Bosne i Hercegovine - Dokumenti sa komentarima, Magistrat, Sarajevo, 2005. (Odlomci za analizu)
- Izabrani tekstovi i materijali za vježbe koji se postavljaju na web stranicu Pravnog fakulteta

Katedra za pravnu historiju i komparativno pravo

Dopunska

- Mustafa Imamović, Historija države i prava Bosne i Hercegovine, IV izdanje, Magistrat, Sarajevo, 2014.
- Thomas Simon (Hg.), Konflikt und Koexistenz. Die Rechtsordnungen Südosteuropas im 19. und 20. Jahrhundert, Band II, Serbien, Bosnien-Herzegowina, Albanien, Vittorio Klostermann, 2017.
- Fikret Karčić, Studije o šerijatskom pravu i institucijama, Drugo dopunjeno izdanje, CNS, Sarajevo, 2012.
- Enes Durmišević: Šerijatsko pravo i nauka šerijatskog prava u Bosni i Hercegovini u prvoj polovini XX stoljeća, Pravni Fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2008.
- M. Akif Ajdin: Pravo kod Osmanlija (str. 515-585), u knjizi: Historija osmanske države i civilizacije, Orijentalni institut u Sarajevu, Sarajevo, 2004.
- Dopunska literatura se aktualizira i dopunjava po potrebi svake akademske godine.